

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
S A R A J E V O

Na temelju članka 60. stavak (3), članka 61. stavak (8), čl. 128. i 130. Zakona o osiguranju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 23/17), Stručni savjet Agencije za nadzor, na 7. sjednici održanoj 27. 10. 2017., donosi

PRAVILNIK
O VRSTAMA I SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA U DRUŠTVU ZA OSIGURANJE I DRUŠTVU ZA REOSIGURANJE

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom se detaljnije uređuje sustav upravljanja rizicima u društvu za osiguranje i društvu za reosiguranje sukladno Zakonu o osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon), a naročito pitanja: vrste rizika u obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja, bliži uvjeti i način identifikacije, mjerenja i praćenja ovih rizika i upravljanja tim rizicima, kao i način uređivanja sustava upravljanja rizicima u društvu za osiguranje odnosno u društvu za reosiguranje (u daljnjem tekstu: društvo) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), u svrhu osiguranja pravilnog i efikasnog poslovanja društva te smanjenja rizika koji proizlaze iz redovitog poslovanja.
- (2) Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući se način primjenjuju i na grupaciju.

Članak 2.
(Definicije)

Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

1. *Funkcija*, unutar sustava upravljanja, predstavlja internu sposobnost društva da obavlja konkretne zadatke.
2. *Kontrolne funkcije* su: funkcija praćenja usklađenosti, funkcija interne revizije i funkcija upravljanja rizicima.
3. *Rizik* u smislu ovog Pravilnika, predstavlja opasnost da budući neizvjesni događaji, postupci, neiskorišteni resursi i potencijali, uzrokuju nemogućnost ostvarenja poslovnih ciljeva društva.
4. *Tehnike smanjenja rizika* u smislu ovog Pravilnika su sve tehnike koje omogućuju društvu da prenese dio svojih rizika ili sve svoje rizike na drugu pravnu osobu.
5. *Proces upravljanja rizicima* uključuje definiranje i dokumentiranje profila rizičnosti društva, te usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću za preuzimanje rizika.
6. *Rizični profil društva* u smislu ovog Pravilnika, obuhvaća procjenu svih rizika kojima je ili kojima bi moglo biti izloženo društvo u svom poslovanju.

II SUSTAV UPRAVLJANJA RIZICIMA

Članak 3.

(Obveza uspostave)

- (1) Društvo je dužno uspostaviti djelotvoran sustav upravljanja koji osigurava stabilno i razumno upravljanje poslovima, a što između ostalog, obuhvaća i djelotvoran sustav upravljanja rizicima.
- (2) Sustav iz stavka (1) ovog članka treba najmanje uključivati odgovarajuću preglednu organizacijsku strukturu s jasnom dodjelom i odgovarajućom podjelom odgovornosti te djelotvoran sustav izvješćivanja.
- (3) Sustav upravljanja rizicima zasniva se i usklađuje s veličinom i organizacijskom strukturom društva, obujmom poslovnih aktivnosti i vrstama osiguranja koje društvo obavlja.
- (4) Sustav upravljanja rizicima treba biti djelotvoran i dobro integriran u organizacijsku strukturu i postupke odlučivanja društva, te na primjeren način uzimati u obzir osobe koje upravljaju društvom ili nositelje drugih ključnih funkcija.

Članak 4.

(Područja obuhvata)

- (1) *Sustav upravljanja rizicima* obuhvaća strategije, procese i postupke izvješćivanja nužne za identificiranje, mjerenje, praćenje i upravljanje rizicima te kontinuirano izvješćivanje na pojedinačnoj i grupnoj osnovi, o rizicima kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju te o međuovisnosti tih rizika, a podliježe redovitom internom pregledu u cilju njegovog unapređenja.
- (2) Sustav upravljanja rizicima pokriva najmanje sljedeća područja:
  - a) preuzimanje rizika i oblikovanje pričuva;
  - b) upravljanje imovinom i obvezama;
  - c) ulaganja, posebno izvedenice i slične obveze,
  - d) upravljanje rizikom (ne)likvidnosti i rizikom koncentracije,
  - e) upravljanje operativnim rizikom,
  - f) reosiguranje i druge tehnike smanjenja rizika.
- (3) Društvo je dužno uspostaviti, dokumentirati i primjenjivati pisana pravila koja se odnose na sustav upravljanja rizicima te osigurati da se ista pravila provode najmanje na područja iz stavka (2) ovog članka.
- (4) U okviru sustava upravljanja rizicima društvo obavlja vlastitu procjenu rizika i solventnosti, koja je sastavni dio poslovne strategije i uzima se u obzir pri donošenju strateških odluka društva.
- (5) Pisana pravila iz stavka (3) ovog članka donosi Uprava uz odobrenje Nadzornog odbora društva i ista se prilagođavaju u slučaju bilo koje značajne promjene u sustavu upravljanja ili području poslovanja.
- (6) Pisana pravila iz stavka (3) ovog članka podliježu internom pregledu najmanje jednom godišnje, te ih je potrebno redovito ažurirati.
- (7) Društvo je dužno osigurati jasnu podjelu poslovnih funkcija i spriječiti sukob interesa.
- (8) Ovlasti i odgovornosti potrebno je definirati na način da zaposlenicima odgovornima za

preuzimanje ili upravljanje rizicima na operativnoj razini ne mogu istovremeno biti povjereni nadzor i kontrola istih.

- (9) Ako potpuno razdvajanje poslovnih funkcija nije primjereno zbog veličine društva, tada je društvo dužno osigurati izbjegavanje i upravljanje sukobom interesa na drugi način.
- (10) Uprava društva ima krajnju odgovornost za efikasnost cjelokupnog sustava upravljanja rizicima.
- (11) U djelovanju sustava upravljanja rizicima moraju sudjelovati svi zaposlenici društva.
- (12) Uprava društva mora biti informirana o rizicima kojima je društvo izloženo ili kojima može biti izloženo, na način da ih može identificirati, pratiti i procijeniti njihove utjecaje na poslovanje društva, te mora donijeti odgovarajuće mjere upravljanja istima.
- (13) Cjelokupan sustav upravljanja rizicima potrebno je dokumentirati na način da je Upravi društva, kao i trećim osobama, u svakome trenutku moguće razumijevanje djelovanja pojedinog procesa unutar sustava upravljanja rizicima.

Članak 5.

(Funkcija upravljanja rizicima)

- (1) Društvo je dužno u okviru sustava upravljanja rizicima ustrojiti neovisnu funkciju upravljanja rizicima na način da takva funkcija olakšava provedbu sustava upravljanja rizicima.
- (2) Društvo je dužno u sklopu funkcije upravljanja rizicima osigurati obavljanje najmanje sljedećih poslova:
  - identificiranje rizika kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - analiza i procjena, odnosno mjerenje rizika kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - praćenje rizika kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - upravljanje rizicima kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - nadziranje rizika kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - definiranje rizičnog profila društva, odnosno, tolerancije rizika i sposobnosti prihvaćanja rizika, sukladno strategijama,
  - stalno praćenje profila rizičnosti društva, uz uspostavljanje sustava ranog upozorenja i prevencije rizika, u vezi s ispunjenjem zakonom definiranih uvjeta stalnog održavanja likvidnosti i solventnosti;
  - provjeru primjene i djelotvornosti postupaka i mjera za upravljanje rizicima kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju;
  - izvješćivanje Uprave društva o upravljanju rizicima;
  - sudjelovanje u izradi, provođenju i preispitivanju Strategije upravljanja rizicima, kao i drugih internih akata te postupaka i mjera iz domene upravljanja rizicima društva;
  - savjetovanje Uprave društva vezano za utvrđivanje profila rizičnosti društva, te praćenje utvrđenog profila rizičnosti;
  - doprinositi uspostavi djelotvornog sustava internih kontrola;
  - davanje prijedloga i preporuka za primjereno i učinkovito upravljanje rizicima;
  - provođenje testiranja otpornosti na stres;
  - provođenje ostalih provjera koje su potrebne za djelotvoran sustav kontrole rizika.

- (3) Društvo je dužno nositelju funkcije upravljanja rizicima osigurati potrebne ovlasti i pristup svim podacima bitnim za ispunjavanje gore navedenih poslova.
- (4) Društvo mora osigurati da nositelj funkcije upravljanja rizicima bude kvalificiran za poslove koje obavlja te da raspoláže odgovarajućim znanjima u području djelatnosti osiguranja ili drugih srodnih financijskih usluga, vještinama i iskustvom kako bi mogao obavljati, te obrazložiti metode i načine obavljanja gore navedenih poslova.
- (5) Poslovi za koje je zadužen nositelj funkcije upravljanja rizicima moraju biti dokumentirani i transparentni.
- (6) Nositelj funkcije upravljanja rizicima dužan je svoje poslove obavljati s pažnjom dobrog stručnjaka.
- (7) Uprava društva mora osigurati odgovarajuću interakciju s nositeljem funkcije upravljanja rizicima.

Članak 6.

(Strategija upravljanja rizicima)

- (1) Uprava društva dužna je usvojiti Strategiju upravljanja rizicima kojom će jasno definirati, opisati i dokumentirati sustav upravljanja rizicima, sklonost preuzimanja rizika društva, kao i politiku upravljanja rizicima društva.
- (2) Strategija treba sadržavati najmanje:
  - opis rizika kojima je društvo izloženo ili kojima može biti izloženo, a koji proizlaze iz glavnih karakteristika poslovanja društva;
  - limite navedenih rizika društva;
  - sposobnost nosivosti rizika društva;
  - ciljeve i opća načela politika upravljanja rizicima;
  - opis sustava izvješćivanja o rizicima na razini društva;
  - organizaciju rada sustava upravljanja rizicima, zajedno s opisom ovlasti i odgovornosti;
  - povezanost procjene ukupnih potreba u vezi sa solventnošću s anticipativnom procjenom vlastitih rizika društva, regulatornim kapitalnim zahtjevima i limitima rizika.
- (3) Uprava društva najmanje jednom godišnje dužna je preispitati Strategiju upravljanja rizicima, njenu usklađenost s rizičnim profilom društva, poslovnom strategijom i drugim relevantnim parametrima.
- (4) Strategiju upravljanja rizicima potrebno je ažurirati u slučaju značajnijih promjena rizičnog profila društva, te u slučaju drugih promjena bitnih za poslovanje društva, a naročito u slučaju značajnijih izmjena poslovne politike i strategije društva, odnosno promjena u makroekonomskom okruženju.
- (5) Usvojenu Strategiju upravljanja rizicima društvo je dužno dostaviti bez odgode na suglasnost Agenciji za nadzor.

Članak 7.

(Interni akti o upravljanju rizicima)

- (1) Uprava društva dužna je usvojiti, dokumentirati i primjenjivati politike i ostale interne akte o upravljanju pojedinim rizicima ili grupom srodnih rizika kojima je društvo izloženo ili kojima može biti izloženo.
- (2) Interni akti iz stavka (1) ovog članka najmanje trebaju sadržavati:

- opis svakog poslovnog procesa društva,
  - opis procesa upravljanja pojedinim rizikom,
  - metode identificiranja, procjene odnosno mjerenja rizika,
  - konkretne mjere praćenja i nadzora rizika, kao i sustav ranog otkrivanja rizika,
  - mjere za ublažavanje pojedinačnih rizika i pravila za primjenu tih mjera,
  - način i učestalost dodatnih provjera kao i postupanje u slučaju nepovoljnih rezultata dodatnih provjera,
  - testiranje otpornosti na stres,
  - izvješćivanje o rizicima,
  - kao i utjecaj rizika na poslovanje, likvidnost i kapitalnu adekvatnost društva.
- (3) Politike i ostali interni akti o upravljanju rizicima moraju obuhvaćati najmanje područja navedena u članku 4. stavak 2. ovog Pravilnika, a sukladno specifičnom rizičnom profilu društva mogu sadržavati i ostala područja.
- (4) Uprava društva dužna je u okviru politika i ostalih internih akata definirati i opisati pojedine procesne korake, tijela društva i odgovorne nositelje izvršenja zadataka, ovlasti i odgovornosti učesnika procesa, odnosno odgovarajuću organizacijsku strukturu upravljanja pojedinim rizikom, potrebne resurse i zahtjeve, rizike i kritične točke procesa, te način kontrole procesa unutar društva.

III RIZIK

Članak 8.

(Identifikacija rizika)

- (1) U svrhu identifikacije rizika društvo je u obvezi da precizno definira, klasificira i kontinuirano prati rizike kroz sve poslovne procese, na svim funkcionalnim i organizaciono hijerarhijskim razinama poslovne strukture društva, imajući u vidu:
- a) usklađenost poslovanja,
  - b) utvrđene ciljeve društva (strateški, godišnji i operativni),
  - c) ekonomičnost, efektivnost i efikasnost,
  - d) pouzdano i blagovremeno izvješćivanje,
  - e) zaštitu resursa u slučaju zloupotrebe,
  - f) nastanak rizika i njihov utjecaj i
  - g) unutrašnje i vanjske informacije koje ukazuju na rizik u okviru sustava ranog upozorenja.
- (2) Društvo je u obvezi identifikaciju rizika provoditi kroz dvije faze:
- a) početna identifikacija rizika, u procesu strateškog planiranja i
  - b) kontinuirana identifikacija rizika, što podrazumijeva stalnu provjeru identificiranih, odnosno identifikaciju novih rizika.

Članak 9.

(Procjena)

- (1) Radi mjerenja rizika društvo je u obvezi vršiti kvantitativnu i kvalitativnu procjenu potencijalnih i/ili stvarnih odstupanja od poslovnih ciljeva pod djelovanjem pojedinačnog, odnosno sveukupnog rizika.
- (2) Kvantitativno mjerenje/procjena rizika, u smislu ovog Pravilnika, podrazumijeva procjenu rizika na temelju mjerenja vjerojatnosti pojavljivanja i veličine potencijalnog gubitka i njihovog utjecaja na likvidnost i solventnost društva.
- (3) Kvalitativno mjerenje/procjena rizika, u smislu ovog Pravilnika, podrazumijeva određivanje značajnosti rizika, određujući im određeni rang, odnosno prioritet.

Članak 10.
(Vrste rizika)

Internim aktom društva propisani sustav upravljanja rizicima obuhvaća ocjenu i prevencije i svih drugih rizika, pojedinačno i ukupno, kojima je izloženo ili može biti izloženo društvo u svom poslovanju sukladno zakonu, a naročito sljedeće rizike:

- a) *Rizik osiguranja* u pravilu predstavlja rizik gubitka ili nepovoljne promjene vrijednosti obveza iz ugovorenog osiguranja zbog nemogućnosti društva da apsorbira preuzete rizike svojstvene djelatnosti osiguranja koju obavlja, a uključuje rizike:
  - 1) neadekvatno određene premije i neadekvatne tarifne politike,
  - 2) neadekvatno formiranje tehničkih pričuva,
  - 3) neadekvatne procjene rizika koji se preuzima u osiguranje,
  - 4) neadekvatno određivanje razine samopridržaja društva ili preuzimanje rizika većih od iznosa samopridržaja društva, odnosno neprenošenje viška rizika iznad samopridržaja društva u suosiguranje i reosiguranje,
  - 5) katastrofalnih šteta uslijed prirodnih katastrofa i sličnih nepredvidivih događaja,
  - 6) posebne rizike životnog i neživotnog osiguranja koji proizilaze iz promjene visine, trenda i volatilnosti (odstupanja od očekivanih): stopa smrtnosti (rizik smrtnosti i rizik dugovječnosti), stopa isteka, raskida, obnove i otkupa ugovora o osiguranju (rizik isteka osiguranja), stopa invalidnosti i bolesti (rizik oboljevanja), te promjene momenta nastanka i učestalosti osiguranih slučajeva, kao i visine isplate pri nastanku tih slučajeva,
  - 7) ostale rizike (profesionalne i tehničke) koji zavise od prirode, obujma i uvjeta poslovanja društva.

- b) *Tržišni rizik* je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u financijskom stanju društva koji izravno ili neizravno proistječe iz kretanja i volatilnosti tržišnih cijena sredstava, obveza i financijskih instrumenata, a uključuje naročito sljedeće rizike:
  - 1) promjene kamatnih stopa,
  - 2) promjene valutnih tečajeva,
  - 3) promjene cijena vrijednosnih papira,
  - 4) promjene cijena nepokretnosti,
  - 5) rizik prinosa,
  - 6) rizik konkurencije,
  - 7) neadekvatno prilagođavanje zahtjevima korisnika usluga osiguranja,
  - 8) ostale tržišne rizike koji ovise od prirode, vrste, obujma i uvjeta poslovanja društva kao i tržišta na kojem posluje.

- c) *Rizik deponiranja i ulaganja sredstava društva* (investicijski rizici) je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u financijskom stanju koji proistječe iz ulaganja sredstava društva i volatilnosti prinosa od investicija, a uključuje naročito sljedeće rizike:
  - 1) rizik mogućeg smanjenja vrijednosti investicije (uslijed promjene deviznih tečajeva, kreditnog i tržišnog rizika, promjena na financijskom tržištu),
  - 2) rizik otežane utrživosti i posljedične nelikvidnosti zbog nemogućnosti blagovremenog unovčavanja investicije,
  - 3) rizik loše procjene investicije,
  - 4) rizik neusklađenosti i volatilnosti dinamike priljeva doprinosa od investicija u odnosu na dinamiku dospjeća obveza,
  - 5) rizik koncentracije u određeni oblik imovine,
  - 6) nemogućnost naplate: investiranih i deponiranih sredstava, prinosa od investiranih i deponiranih sredstava, zakupa,
  - 7) ostale rizike deponiranja i investiranja sredstava društva.

- d) *Operativni rizik* je rizik gubitka ili mogućeg nastanka negativnih efekata na poslovanje i financijske rezultate društva uslijed neadekvatnih unutrašnjih

poslovnih procesa, zaposlenika, sustava ili vanjskih događaja, a naročito obuhvaća sljedeće rizike:

- 1) rizik pogrešnog i neodgovarajućeg izbora direktora, članova uprave, nadzornog odbora i tijela u društvu koji vrši nadzor, kao i osoba kojima je povjereno rukovođenje pojedinim funkcijama, organizacijskim dijelovima ili poslovima društva,
  - 2) rizik pogrešnog i neadekvatnog izbora, rasporeda i zapošljavanja zaposlenika u društvu (neovisno o stručnim kvalifikacijama i potrebnog-optimalnog broja izvršitelja poslova, zapošljavanje prema rođačkim i sličnim vezama, itd.),
  - 3) rizik neadekvatne organizacije rada i ukupnog poslovanja društva,
  - 4) rizik pogrešnog i ekonomski štetnog ugovaranja poslova,
  - 5) rizik prevara, korupcije, mita, zloupotreba i drugih nezakonitih aktivnosti kao i rasipništva zaposlenih osoba i članova tijela društva,
  - 6) ugovaranja, organiziranja i obavljanja poslova osiguranja suprotno propisima, internim aktima i pravilima struke osiguranja,
  - 7) odsustva odgovarajućeg sustava internih kontrola, procedura i radnih postupaka,
  - 8) neadekvatnog upravljanja informacijskim sustavima društva,
  - 9) ostale operativne rizike koji ovise od prirode, obujma, složenosti i uvjeta poslovanja društva.
- e) *Kreditni rizik* je rizik gubitka ili nepovoljne promjene u financijskom stanju društva zbog promjena u kreditnom položaju izdavača financijskih instrumenata, zajmoprimaca, drugih ugovornih strana i bilo kojih dužnika kojima je izloženo društvo u obliku koncentracija rizika neispunjenja obveza druge ugovorne strane, rizika doprinosa ili tržišnog rizika.
- f) *Rizik likvidnosti* predstavlja rizik od nemogućnosti društva da unovči svoja ulaganja i drugu imovinu kako bi bilo likvidno i sposobno da izmiruje u ugovorenim rokovima i iznosima svoje dospjele obveze, a naročito obuhvaća sljedeće rizike: rizik neadekvatnog upravljanja imovinom i obvezama društva, rizik pogrešne procjene, evidentiranja, prezentacije i objavljivanja vrijednosti imovine i obveza društva, njegovih prihoda, rashoda i rezultata poslovanja, rizik nemogućnosti prodaje imovine društva prema vrijednosti iskazanoj u poslovnim knjigama, kao i nemogućnosti naplate od izvršene prodaje te imovine, rizik ročne neusklađenosti imovine i obveza i ostale rizike likvidnosti. Rizik neispunjenja obveza druge ugovorne strane obuhvaća rizike nemogućnosti naplate: investiranih i deponiranih sredstava, zajmova, zakupnina, potraživanja po osnovi osiguranja, suosiguranja, reosiguranja i retrocesije, te ostale rizike neispunjenja obveza druge ugovorne strane. Rizik neispunjenja obveza druge ugovorne strane proizilazi naročito iz koncentracije izloženosti društva drugoj ugovornoj strani, kada je potencijalni gubitak toliko veliki da ugrožava solventnost ili financijski položaj društva.
- g) *Koncentracijski rizik* obuhvaća sve izloženosti riziku kod kojih je potencijalni gubitak toliko veliki da ugrožava solventnost ili financijski položaj društva.
- h) Ostali značajni rizici koji se procjenjuju i kojima je izloženo ili može biti izloženo poslovanje društva obuhvaćaju:
- 1) pravni rizik koji obuhvaća rizik nastanka gubitka u poslovanju društva uslijed propuštanja usklađivanja poslovanja i akata društva s propisima,
  - 2) rizik nalaganja nadzornih i drugih mjera od strane Agencije za nadzor ili drugog nadležnog tijela,
  - 3) rizik iz ugovora koji se ne mogu u cjelini ili djelomično izvršiti,
  - 4) rizik iz mogućih gubitaka sporova,
  - 5) rizik iz neadekvatnih - neefikasnih procedura vezanih za sprečavanje pranja novca,
  - 6) ostale pravne rizike,
  - 7) rizik poslovnog okruženja ili strateški rizik odnosno rizik neprilagođavanja promjenama u okruženju,

- 8) rizik pogoršanja ugleda društva na tržištu,
- 9) rizici po osnovi poslova koje je društvo povjerilo trećim osobama,
- 10) rizici uvođenja novih usluga, poslovnih aktivnosti i procesa,
- 11) rizici po osnovi preuzetih garancija, jamstava i drugih oblika osiguranja izmirenja obveza društva ili trećih osoba,
- 12) ostali rizici koji ovise od prirode, obujma i složenosti poslovanja društva.

Članak 11.

(Praćenje rizika)

- (1) U svrhu praćenja i blagovremene prevencije identificiranih i eventualno novih rizika društvo je u obvezi osigurati-primjeni:
  - a) sustav ranog upozorenja rizika,
  - b) praćenje promjena u rizičnom profilu,
  - c) praćenja sposobnosti prihvaćanja rizika,
  - d) praćenja efektivnosti i efikasnosti upravljanja rizicima i
  - e) predlaganje mjera u svrhu poboljšanja upravljanja rizicima u društvu.
- (2) Praćenje rizika provodi se sukladno ukupnom rizičnom profilu društva, kao i sukladno učestalosti i vrsti promjena u poslovnom okruženju.

Članak 12.

(Sustav ranog otkrivanja rizika)

- (1) Sustav ranog otkrivanja rizika se temelji na praćenju i identifikaciji upozoravajućih signala koji upozoravaju na mogućnost nastanka gubitaka, odnosno negativnih poremećaja (problema) u poslovanju društva koji mogu prouzročiti ugrožavanje ili neispunjavanje pojedinačnih ili svih kriterija – propisanih Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima donesenim na temelju istog, kao i poduzimanje preventivnih i korektivnih aktivnosti.
- (2) Sustav ranog otkrivanja rizika minimalno obuhvaća praćenje pokazatelja u okviru pet ključnih poslovnih aspekata i to:
  - a) Financijama društva - u knjigovodstvu, u periodičnim financijskim izvješćima društva, pokazateljima na burzi, statističkim i aktuarskim izračunima;
  - b) Tržište na kojem posluje društvo;
  - c) Unutrašnjoj organizaciji, ključnim kadrovima i menadžmentu društva,
  - d) Operativnom poslovanju društva, i
  - e) Bankarskim podacima i aktivnostima, te promjenama na bankovnim računima društva.
- (3) Sustav ranog otkrivanja rizika realiziraju zaduženi nositelji u sustavu upravljanja rizicima društva, svaki u okviru njegovih propisanih nadležnosti i odgovornosti, te ovlaštena tijela internog i eksternog nadzora i kontrole poslovanja, imovine i obveza društva.
- (4) Za efikasnu organizaciju, uspostavu sustava ranog otkrivanja rizika i definiranja preventivnih i korektivnih aktivnosti odgovorna je uprava društva.

Članak 13.

(Registar rizika i izvješće o upravljanju rizicima)

- (1) Društvo je u obvezi uspostaviti i voditi registar rizika koji služi za dokumentiranje rezultata upravljanja rizicima i praćenje predloženih i poduzetih mjera, odnosno pruža ključne informacije o rizicima društva, koji sadrži najmanje sljedeće:
  - a) opis/identifikacija rizika sistematizirani po vrstama i kategorijama rizika,
  - b) naziv organizacijske jedinice, odnosno nositelja rizika odgovornog za preuzimanje rizika/upravljanje identificiranim rizikom,

- c) pokretače, odnosno uzroke rizika,
  - d) rezultate procjene odnosno mjerenja rizika, učestalost tj. vjerojatnost nastanka, utjecaja rizika, materijalni značaj, mogućnost otkrivanja i drugi kriteriji koji mogu utjecati na procjenu,
  - e) kvantitativne i kvalitativne procjene identificiranih rizika,
  - f) limite procijenjenih rizika,
  - g) referentne vrijednosti na koje rizici utječu,
  - h) sposobnost prihvaćanja rizika,
  - i) međudjelovanje (međuovisnost) s drugim rizicima i
  - j) mjere prevencije-kontrole i minimiziranja rizika.
- (2) Registar rizika revidira se u slučaju promjene rizičnog profila društva, a najmanje jednom godišnje.
- (3) Registar rizika je baza podataka za sve informacije o rizicima i mora pružati jasnu sliku o aktuelnom rizičnom profilu društva, te o mogućim gubicima iz pojedinačnih rizika, kako bi uprava društva mogla pravovremeno poduzeti odgovarajuće mjere upravljanja rizicima.
- (4) Nositelj funkcije upravljanja rizicima dužan je najmanje jednom godišnje sastaviti Izvješće o upravljanju rizicima.
- (5) Izvješće o upravljanju rizicima mora biti sastavljeno na način da uprava društva bude jasno obaviještena najmanje o sljedećem:
- a) ukupnom rizičnom profilu društva;
  - b) promjenama rizičnog profila društva;
  - c) mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti ili su poduzete radi prevencije i ovladavanja rizikom;
  - d) informacije o prekoračenju limita,
  - e) podatke o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje upućuju ili mogu upućivati na promjenu ukupne izloženosti društva riziku;
  - f) rezultatima djelovanja sustava upravljanja rizicima prethodno definiranog Strategijom upravljanja rizicima;
  - g) nadolazećim promjenama u sustavu upravljanja rizicima.
- (6) Izvješće o upravljanju rizicima mora biti sastavljeno na način da je i trećim osobama iz istog moguće jasno razumjeti ukupni rizični profil i djelovanje, odnosno rezultate sustava upravljanja rizicima društva.
- (7) Društvo je u obvezi dostaviti Agenciji za nadzor Izvješće o upravljanju rizicima u zakonskim rokovima propisanim za dostavu financijskih izvješća.

IV ČUVANJE PODATAKA I DOKUMENTACIJE

Članak 14.

(Dokumentiranje)

- (1) Sve informacije i dokumentacija nužna za djelovanje sustava upravljanja rizicima te korištene u pojedinim fazama procesa upravljanja rizicima moraju biti adekvatno pohranjene u društvu i dostupne upravi društva, kao i uposlenicima uključenim u pojedine procese upravljanja rizicima.

- (2) Društvo je u obvezi da na odgovarajući način dokumentira način upravljanja, prevencije i ovladavanja pojedinačnim rizicima, uključujući i razloge prihvatanja, smanjenja, izbjegavanja ili prijenosa rizika.
- (3) Informacije i dokumentacija moraju biti razumljive i transparentne.

V PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 15.

(Donošenje akata)

- (1) Društvo je dužno uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog Pravilnika najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.
- (2) Društvo može uspostaviti više standarde u odnosu na standarde propisane ovim Pravilnikom.
- (3) Društvo je do uspostavljanja sustava upravljanja rizicima sukladno odredbama ovog Pravilnika dužno upravljati rizicima sukladno odredbama Zakona, podzakonskim aktima donesenim na temelju istog i internim aktima društva.

Članak 16.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

P R E D S J E D N I K
STRUČNOG SAVJETA

mr.sci. Edita Kalajdžić

Broj: 021-2951-3/17
Sarajevo, 27.10.2017.